

Priopćenje za medije

Luxembourg, 9. srpnja 2020.

Djelovanje EU-a nije imalo znatan učinak na zaustavljanje pogoršanja stanja divljih oprašivača, poručuju revizori

Mjerama EU-a nije zajamčena zaštita divljih oprašivača, stoji u novom izvješću Europskog revizorskog suda (Sud). Strategija EU-a o biološkoj raznolikosti uglavnom nije bila djelotvorna kad je riječ o zaustavljanju pogoršanja njihova stanja. Nadalje, u ključne politike EU-a, među kojima je i zajednička poljoprivredna politika, nisu uključeni posebni zahtjevi za zaštitu divljih oprašivača. Povrh toga, zakonodavstvo EU-a o pesticidima jedan je od glavnih uzroka gubitka divljih oprašivača, poručuju revizori.

Oprašivači kao što su pčele, ose, pršilice, leptiri, leptirice i kornjaši uvelike doprinose povećanju količine i kvalitete naše hrane. Međutim, u posljednjih nekoliko desetljeća bilježi se stalno pogoršanje stanja divljih oprašivača u EU-u u pogledu njihove brojnosti i raznolikosti, uglavnom zbog intenzivne poljoprivrede te uporabe pesticida. Europska komisija uspostavila je pravni okvir mjera kao odgovor na to stanje, koji se najvećim dijelom temelji na njezinoj inicijativi za oprašivače iz 2018. i njezinoj strategiji o biološkoj raznolikosti do 2020. Komisija je usto na temelju postojećih politika i zakonodavstva EU-a donijela određene mjere koje bi mogle utjecati na divlje oprašivače. Revizori su procijenili djelotvornost tih mjera.

„Oprašivači imaju ključnu ulogu u razmnožavanju biljaka i funkcijama ekosustava te bi se pogoršanje njihova stanja trebalo smatrati velikom opasnošću za okoliš, poljoprivredu i opskrbu kvalitetnom hranom”, **poručio je Samo Jereb, član Europskog revizorskog suda zadužen za ovo izvješće.** „Dosadašnje inicijative za zaštitu divljih oprašivača nažalost nisu bile dovoljno snažne da urode plodom.”

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Revizori su utvrdili da se posebnim okvirom koji je EU uspostavio u tu svrhu ne ostvaruje istinski doprinos zaštiti divljih oprašivača. Iako nijedna mjera u strategiji EU-a o biološkoj raznolikosti do 2020. nije bila posebno usmjerena na preokretanje trenda pogoršanja stanja divljih oprašivača, četiri ciljne vrijednosti iz te strategije mogle bi posredno pogodovati divljim oprašivačima. Međutim, Komisija je u izvješću o preispitivanju u sredini razdoblja utvrdila da je u pogledu triju od tih ciljnih vrijednosti ostvaren nedovoljan ili nikakav napredak. Osim toga, u tom se izvješću oprašivanje izričito navodi kao jedan od najnarušenijih elemenata u ekosustavima u EU-u. Revizori također napominju da inicijativa za oprašivače nije dovela do znatnih promjena u ključnim politikama.

Ujedno su utvrdili da u ostale politike EU-a kojima se promiče biološka raznolikost nisu uključeni posebni zahtjevi za zaštitu divljih oprašivača. Komisija nije iskoristila nijednu od mogućnosti u pogledu očuvanja biološke raznolikosti koje su bile dostupne u okviru drugih programa, uključujući Direktivu o staništima, mrežu Natura 2000 i program LIFE. Kad je riječ o zajedničkoj poljoprivrednoj politici (ZPP), revizori smatraju da je ona dio problema, a ne dio rješenja. U okviru jednog nedavnog [izvješća](#) revizori su utvrdili da se zahtjevima u pogledu ekologizacije i višestruke sukladnosti u okviru ZPP-a nije djelotvorno spriječilo smanjenje biološke raznolikosti na poljoprivrednim zemljištima.

Konačno, revizori naglašavaju i da u okviru zakonodavstva EU-a o pesticidima nisu ponuđene odgovarajuće mjere za zaštitu divljih oprašivača. Zakonodavstvo koje je trenutačno na snazi uključuje zaštitne mjere za pčele medarice, ali procjene rizika i dalje se temelje na smjernicama koje su zastarjele i koje nisu dovoljno usklađene s pravnim zahtjevima i najnovijim znanstvenim spoznajama. U tom kontekstu revizori ističu da je okvirom EU-a državama članicama omogućeno da nastave upotrebljavati pesticide koji se smatraju uzročnicima velikih gubitaka pčela medarica. Na primjer, između 2013. i 2019. izdano je 206 hitnih odobrenja za uporabu triju neonikotinoida (imidakloprid, tiametoksam i klotianidin) iako je njihova primjena od 2013. ograničena, a od 2018. strogo zabranjena na otvorenome. U jednom drugom [izvješću](#) koje je objavljeno ove godine revizori EU-a utvrdili su da bi prakse integrirane zaštite bilja mogle doprinijeti smanjenju uporabe neonikotinoida, ali i da EU dosad nije ostvario znatan napredak u jamčenju primjene tih praksi.

Budući da će „zeleni plan” biti na vrhu popisa prioriteta EU-a u narednim desetljećima, revizori preporučuju Europskoj komisiji da:

- procijeni je li 2021. godine među daljnje aktivnosti i mjere za strategiju EU-a o biološkoj raznolikosti do 2030. potrebno uvesti posebne mjere za divlje oprašivače;
- bolje integrira mjere za zaštitu divljih oprašivača u instrumente politike EU-a koji su namijenjeni očuvanju biološke raznolikosti i poljoprivredi;
- poboljša zaštitu divljih oprašivača u procesu procjene rizika od pesticida.

Napomene za urednike

Tematsko izvješće br. 15/2020 „Zaštita divljih oprašivača u EU-u – Komisijine inicijative nisu urodile plodom” dostupno je na internetskim stranicama Suda (eca.europa.eu) na 23 jezika EU-a. Tom se revizijom nadopunjuju nedavno objavljena tematska izvješća Suda o [biološkoj raznolikosti na poljoprivrednim zemljištima](#), [uporabi pesticida](#) i [mreži Natura 2000](#).

Sud predstavlja svoja tematska izvješća Europskom parlamentu i Vijeću EU-a, kao i drugim zainteresiranim stranama, kao što su nacionalni parlamenti, dionici u predmetnom sektoru i predstavnici civilnog društva. Velika većina preporuka koje Sud iznosi u svojim izvješćima provede se u djelo.

Informacije o mjerama koje je Sud uveo u pogledu pandemije bolesti COVID-19 dostupne su [ovdje](#).

Kontakt za medije za ovo izvješće

Vincent Bourgeois – E: vincent.bourgeois@eca.europa.eu

T: (+352) 4398 47 502 / M: (+352) 691 551 502